

Venla Ekebom

Metsänkehto

Taideyliopiston Kuvataideakatemia

Kuvataiteen maisterin opinnäyte

palautuspäivämäärä 14.2.2024

Lopputyö koostuu taiteellisesta ja kirjallisesta osasta, joka kuvaa taiteellisen osan valmistumista. Taiteellinen osa on *Metsänkehto* -niminen teoskokonaisuus, joka valmistui vuonna 2022. Se koostuu yhdeksästä osasta:

Maalaus (2022) 4,19m x 2,15m, öljyväri kankaalle

Perhonen I (2021), 12cm x 12cm, akryyli pahville

Perhonen II (2021), 12cm x 8cm, akryyli pahville

Alpakka I (2021), 16cm x 15cm, keramiikka

Alpakka II (2021), 16cm x 15cm, keramiikka

Kanto (2022), 40cm x 25cm, keramiikka, Das-massa, kangas

Nainen (2021), 48cm x 17cm, savi, rautalanka

Käsi (2021), 23 cm x 13 cm, keramiikka

Jalka (2021), 26 cm x 11cm, keramiikka

Teoksen esittämisaika ja -paikka: Kuvan Kevät 2022, Kuva/Tila, Taideyliopiston Kuvataideakatemia, 7.5.–5.6.2022.

Ohjaajat: Hanna Westerberg ja Eeva Peura

Tarkastajat: Juha-Heikki Tihinen ja Rauha Mäkilä

Tiivistelmä

Lopputyöni koostuu taiteellisesta ja kirjallisesta osasta. Taiteellinen osa on Metsänkehto-niminen teoskokonaisuus, joka oli esillä Kuvan Kevät 2022 näyttelyssä Kuva/Tilassa. Tekstiosuudessa kuvailen teoskokonaisuuden syntyprosessia ja siihen vaikuttaneita kokemuksiani sekä taidekäsitteitäni.

Metsänkehto teoskokonaisuus koostuu yhdeksästä osasta: yhdestä öljyvärimaalauksesta ja kahdeksasta eri materiaaleilla (pahvi, Foam Clay, savi, keramiikka, kangas) toteutetusta veistoksesta. Osat kommentoivat toisiaan, rakentavat kokonaiskokemusta. Kuvailen osien syntyä ja niihin liittyviä valintoja.

Läheinen luontosuhde on keskeinen osa taidekäsitteistäni ja tapaani hahmottaa maailmaa. Luontoa koskevat asenteet, ajattelutavat ja arvot sisältyvät luontosuhteeseen. Suhde kehittyy ihmiselle yksilöllisenä prosessina jo lapsuudesta lähtien. Taiteellisessa työskentelyssäni tämä tulee esiin luontosuhteen symboliikassa sekä henkilökohtaisen kokemuksen merkityksellisyydessä.

Omalla luontosuhteelläni on myös terapeutin ja mytologian aspekti. Luontosuhteeni konkretisoituu halussa suojella luontoa ja toimia sen mukaisesti. Työskentelytavoissa pyrin huomioimaan mm. kierrätyksen sekä välttämään materiaalihukkaa. Työskentelyn edetessä pohdin feminististä luontosuhdetta, jossa luonto ja nainen nähdään vallankäytön ja riiston kohteina.

Kirjallisessa osassa kuvailen teoskokonaisuuden syntyprosessia ja siihen vaikuttaneita kokemuksiani, valintojani ja taidekäsitteitäni kolmen pääkappaleen avulla: Mistä tulen, Missä olen ja Mihin olen matkalla. Pyrin hahmottamaan taidekäsitteistäni peilaamalla sitä muiden teksteihin. Pohdin luontokäsitteistäni syntyä ja luonnetta, luonto- ja maisema-aiheisen taiteen olemusta ja suhdetta omaan taiteelliseen tekemiseeni. Hahmotan tunteen ja henkilökohtaisen luontokokemuksen mahdollistamaa jälkeä ihmisen toiminnan ja valintojen taustalla.

Hahmottelen myös yhteyksiä luontoon samaistumisen ja feministisen kokemuksen välillä.

Sisällysluettelo

Johdanto	5
1. Mistä tulen	7
2. Missä olen	8
2.2. Mitä maalaaminen on minulle?	9
2.3 Materiaalista	13
2.4 Studiopäiväkirja	21
2.5 Palautetta	30
3. Mihin olen matkalla	30
Lähteet	31
Kuvat	33

Metsänkehto-teoskokonaisuus ripustettuna Kuvan Keväällä 2022.
Valokuva: Venla Ekebon.

Johdanto

Lopputyöni koostuu taiteellisesta ja kirjallisesta osasta. Taiteellinen osa on *Metsänkehto*-niminen teoskokonaisuus, joka oli esillä Kuvan Kevät 2022 näyttelyssä Kuva/Tilassa. Tekstiosuudessa kuvailen teoskokonaisuuden syntyprosessia ja siihen vaikuttaneita kokemuksiani ja taidekäsitteitäni. Teksti kuvailee sitä kolmen pääkappaleen avulla: Mistä tulen, Missä olen ja Mihin olen matkalla.

Luontosuhde on keskeinen osa taidekäsitteistäni ja tapaan hahmottaa maailmaa. Taiteellisessa työskentelyssäni tämä painottuu luontosuhteen symboliikkaan ja henkilökohtaisen kokemuksen merkityksellisyyteen.

Luontoa koskevat asenteet, ajattelutavat ja arvot sisältyvät luontosuhteeseen. Se kehittyy ihmiselle jo lapsuudesta lähtien.

“Luontosuhde rakentuu yksilöllisenä prosessina, jossa lapsuudenaikaiset kokemukset vaikuttavat luontosuhteen syntyyn.” (Annola, Kukkonen 2021)

Omalla luontosuhteellani on myös terapeutin ja mytologinen aspekti. Luontosuhteeni konkretisoituu halussa suojella luontoa ja toimia sen mukaisesti, esimerkiksi olemalla kasvissyöjä. Työskentelytavoissani pyrin huomioimaan mm. kierrätyksen sekä välttämään materiaalihukkaa.

Työskentelyn edetessä pohdin feminististä luontosuhdetta, jossa luonto ja nainen voidaan molemmat nähdä patriarkaatin vallankäytön ja riiston kohteina. Haluan työskentelyssäni korostaa molempien välinearvosta vapaata itseisarvoa.

Nykytaiteessa suhdetta luontoon käsitellään monin tavoin. Se näyttäytyy kiinnostavalla tavalla ekologisessa ajattelussa ja materiaalivalinnoissa (esim. Agnes Denesin Puuvuori), kierrätysmateriaaleissa (Tuula Närhinen) ja luonnonmateriaaleissa (Vilma Määttänen). Sisällöltään luontoaiheinen nykytaide näyttäytyy esim. taideaktivismina, jonka kiinnostava esimerkki on “Veriprikaati”.

Veriprikaati on rauhanomainen, performatiivinen kulkue, jonka konsepti on kotoisin Iso-Britanniasta (Red Rebel Brigade). Äänetön kulkue kulkee hitaasti noin kolmen tunnin ajan Helsingin keskustassa. Veriprikaati tunnustaa ilmastokriisin uhkana olemassaolomme. Se viestii globaalista ympäristö- sekä ilmastohätätilasta ja levittää kulkiessaan myötätuntoa kaikkea elävää kohtaan. Kulkueen elokapinalliset ovat pukeutuneet punaisiin asuihin, jotka symboloivat ekokatastrofiin liittyvää kuolemaa, kuten massasukupuuttoja. (Veriprikaati, 2021)

1. Mistä tulen

Lapsuuskotini pihalla oli iso siirtolohkare, joka tunnettiin nimellä "Mörkökivi". Kivi näytti varsinkin pimeään tullen möröltä ja se heräsi usein henkiin painajaisissani. Mörkö ei kuitenkaan ollut ainoastaan uhka, vaan se toimi myös suojana maailmalta. Kiipesin Mörkökiven päälle itkemään aina kun elämässä tapahtui raskaita asioita. Käsittelin mörköihin liittyvää pelkoa ja kunnioitusta piirtämällä niitä melkein joka päivä. Mörköjä syntyi lopulta niin paljon, että tein niistä näyttelyn mummolan alakertaan seitsemänvuotiaana.

Kunnioitin Mörkökiveä piirtämällä sitä. Se oli minulle enemmän kuin kivi. Mielikuviutus ja kuvan maagiseen voimaan uskomisen on jollain tasolla edelleen se innoittaja, miksi teen kuvia. Myös **Outi Heiskasella** oli lapsuusmuisto, jota hän kantoi merkityksellisenä mukanaan. Hän uskoi, että piirtämällä kyllin hyvin, hän voisi saada isänsä kotiin sodasta. (Karjalainen, 2021, 17.)

Toinen merkityksellinen lapsuusmuistoni liittyy myös luontosuhteeseen. Ala-asteeni vieressä, koulumatkani varrella, oli kaksi hiidenkirnua. Pysähdyin katsomaan niitä usein, ne olivat minulle pyhiä. Tuijotin veteen ja pohdin kuinka syvälle aukko jatkuisi ja millaisia olioita siellä eläisi. Hiidenkirnuja ympäröi heikko aita, jonka alaosassa oli iso aukko, josta pelkäsin tippuvani kallion sisään. Luokkakaverini Jaakko heitti kuvataidekurssin päätteeksi kaikki piirustuksensa hiidenkirnun pohjalle. Järkytyin siitä, miten hän kykeni roskaamaan jotain niin pyhää ja tuhoamaan omat taideteoksensa.

Koen yhteyttä ja samankaltaisuutta tuhottuun, roskattuun ja tehokäytettyyn ympäristöön. Naiseksi kasvaminen ja luontotuho yhdistyvät mielessäni jollain määrittelemättömällä tavalla. Olen kasvanut aikuiseksi maailmassa, joka tuhoutuu ympärilläni. Käsittelen sitä teoksissani.

Luonnon voi nähdä feminiinisenä, patriarkaatin projektion kohteena. Silloin siihen kohdistuvat samankaltaiset odotukset kuin naiseen. Romanttisen suhteen kääntöpuolena on vihamielisyys: väheksyvä, valtaa käyttävä, riistävä suhde. (Virtanen, 2022, s.90)

Tätä riistävää suhdetta haluan katsoa suoraan silmiin ja työstää näkemääni taiteen keinoin. Taideaajattelussani minua kiinnostaa surrealismi, unenomaisuus, monitulkintaisuus, leikkimielisyys, huumori, symbolismi, vastakohtien yhdistely: synkän, huumorin ja pohdiskelun yhdisteleminen unenomaisuuteen. Ja tämä kaikki

henkilökohtaisen kautta käsiteltynä.

Jussi Kivi pohtii kokonaisvaltaisemman luonnontuntemuksen puuttumisen vaikutusta ympäristöongelmiin ja elinympäristön köyhtymiseen:

Luonnon havaintojen ja kokemusten puuttuessa puuttuvat myös luontosuhteen muotoutumista ohjaavat kokemukset ja käsitteet, ja koko kulttuurisen käsitteenmuodostuksen ja ajattelun perusaines jää vajaaksi. Luonnontuntemukseen kohdistuvan kiinnostuksen kaiken kaikkinen puuttuminen onkin eräs suosituimpia modernin kulttuurin tuottamista sivistyneen kapeakatseisuuden muodoista. Tästä kaikesta on myös suora yhteys planetaarisiin ympäristöongelmiin ja paikallisten elinympäristöjen köyhtymiseen. Kokonaisvaltaisempi luonnontuntemus voisi johtaa päinvastaiseen kehitykseen. Ympäristöongelmien ratkaisu ei ole insinöörien lupaamissa tulevaisuuden vielä tiiviimmissä jäteastioissa vaan luonnon kulttuurillisessa arvostamisessa, mikä voi pohjimmiltaan toteutua vain henkilökohtaisen kokemuksen kautta. (Kivi, 2010, 159.)

Ratkaisu löytyy omastakin mielestäni luonnon kulttuurisen arvostamisen ja henkilökohtaisen kokemuksen kautta. Tunnekokemus on yhteydessä tiedolliseen toimintaan. Taiteilijana minulla on mahdollisuus herätellä ihmisiä pohtimaan omaa luontosuhdettaan ja sitä kautta omaa toimintaansa. Koen voivani viedä asioita eteenpäin merkityksellisellä tavalla.

2. Missä olen?

Työskentelin lopputyöni maalausten parissa talven 2022 työhuoneellani Kuvataideakatemiassa. Veistokset työstin kuvanveiston tiloissa.

Työskentelypäiväkirjasta:

Studiolla. Eilen siirsin täällä väliseiniä ja raivasin tilaa maalauksilleni, taas meni yli viikko muuttaessa uuteen studioon ja tunnen syyllisyyttä hukatusta maalausajasta. Suunnittelen kahta näyttelyä keväälle, Project Room ja Kuvan Kevät. Kaaos lisää pakkomielleltäni tehdä listoja. Listoja tehdessä tuntuu siltä että minulla on edes jonkinlainen kontrolli kaiken tämän keskellä. Listaan ylös teemoja ja aikatauluja, yhä uudestaan ja uudestaan. Minun pitää piirtää gallerian seinät monta kertaa isolle paperille ja pohtia millaiset teokset sopisivat keskenään yhteen. Käyn läpi vanhoja teoksia, joita en ole vielä näyttänyt kenellekään. Mieltäni rauhoittaa

nähdä, että materiaalia löytyy jo nyt tarpeeksi. Haluan tehdä yhtenäisen kokoelman teoksia. Pitäisi luoda teoksia jotka sitovat kaikki nämä eri maailmat yhteen. Panikoidun työmäärästä ja alan taas kirjottamaan ylös aikatauluja. Maalit odottavat tuubeissa ja minä teen lisää listoja. Aloittamisen pelko on liian ahdistava. Olen perfektionisti, se on aiheuttanut minulle burnoutin jo ainakin kolme kertaa, ennen en tunnistanut sen oireita. Pitää hengittää, jos laitan liian isot vaatimukset itselleni, niin en saa yhtään mitään aikaiseksi. Otan esille pahvilaatikon ja mattoveitsen, alan leikata pahvista otuksia ja tähtiä, tämä tuntuu hauskalta. Pienet pahviveistokset ovat syntyneet.

2.2. Mitä maalaaminen on minulle?

Maalaaminen tekee elämäni siedettäväksi ja mielekkääksi. Minua tällaisenaan ei olisi ilman taidetta. Se on tapani kommunikoida, olla, ajatella. Osa ilmaisukeinoista, esimerkiksi kirjoittaminen on minulle lukihäiriön takia etäällä.

Teoksessa Maalauksesta – esseitä ja keskusteluja taidemaalari **Jukka Korkeila** toteaa:

Haluaisin lähteä liikkeelle Antonin Artaud'n lauseesta: "No one has ever written, painted, sculpted, modeled, constructed or invented anything except to extricate himself from hell." (1947). Tässä on näkemystä maailmasta, jossa elämme, eräänlaisena helvettinä ja kiirastulena. Työn avulla on kuitenkin mahdollista tehdä elämästämme siedettävää, edes hetkeksi. Meidän velvollisuutenamme on tehdä maailmastamme siedettävä sekä itsellemme että muille. (Hannula, 2015, 112)

Taiteellisen työni tavoitteena on tehdä maailmasta Korkeilan tapaan siedettävämpi paikka myös muille. Pyrin ekologisuuteen ja vastuullisuuteen. Teoksistani esim. *Emotional vampires*, jossa naishahmo imettää kahta torakkaa, on auttanut hyväksikäyttöä kokeneita naisia avautumaan kokemuksestaan ja heijastamaan siihen tunteitaan. Tämän palautteen sain useilta näyttelyssä vierailleilta ihmisiltä, joiden kanssa kävin kahdenkeskisiä luottamuksellisia keskusteluja.

***Emotional Vampires* öljyvärimaalaus. Valokuva: Venla Ekebon, Project Room, 2022**

Jukka Korkeila kertoo taiteilijan tehtävästä:

On usein sanottu, että taiteilijan käyttövoimana toimii joko viha tai rakkaus. Omalta kohdaltani polku kääntyi rakkauden puolelle. Onko tämä ollut oma valintani, että näin tapahtui? Jokainen taiteilija seisoo tässä tienhaarassa ja valitsee suuntansa. Näen, että taiteilijana minun tehtäväni on toimia rakkauden kanavana. Tarkoitukseni on yrittää pysyä rakkauden sfäärissä ja toimia sieltä käsin. Vaikeata se ainakin on, ehkä harvoin siinä voi onnistua. (Hannula, 2015, 113.)

Mielestäni on mahdotonta tehdä teoksia vain joko vihasta tai rakkaudesta, sillä maalaaminen on osa elämää ja elämä on vihan ja rakkauden välisen tasapainon hakua. Mielestäni olisi puuduttavaa nähdä teoksia vain yhdestä näkökulmasta, sillä pidän kontrasteista. Project Roomissa maaliskuussa 2022 pitämäni näyttely "Solitude" sisälsi vihaa ja rakkautta, jopa samaa kohdetta kohtaan. Teoksissa esiintyneet torakkapojat olivat välillä ällöttäviä ja välillä säälittävän suloisia. Elämä ei ole mustavalkoista. Vihasta

syntyneet teokset voivat auttaa tuskan käsittelyssä, mikä on rakkautta katsojaa kohtaan.

Vibeke Waallann Hansen pohtii luonnon kuvausta 1800-luvun taiteessa ja kirjallisuudessa:

Maisemakuvausten kytkeminen omia elämäntuntoja heijastaviin pohdintoihin tuottikin täysin uusia kirjallisia ja visuaalisia ilmauksia. Sitä on usein pidetty reaktion aikakauden juurettomuuteen ja luonnosta vieraantumiseen. Symbolismin ajattelutapa oli monella tapaa vastareaktio nopeasti kasvavaan, monimutkaiseen kaupungistumiseen, ja se herätti monien taiteilijoiden ja ylipäättään sivistyneistön edustajien piirissä kaipuun johonkin ”alkuperäiseen”, primitiiviseen ja ”luonnolliseen”. (Hansen, 2015, 163–167.)

Oma maisemakuvaukseni kytkeytyy arvo- ja ajatusmaailmaani. Tämän aikakauden yhä kiihtyneemmän luonnosta vieraantumisen, sen tehokulutuksen ja tuhon teemat näkyvät myös teoksissani. Teokseni tunnistavat ihmisen toiminnan tuhoisuuden luontoa kohtaan. Niissä etsitään silti yhteyttä luontoon kaiken tuhoamisen yli, ja samalla omaa paikkaani siellä. En etsi mitään mystistä, alkuperäistä tai primitiivistä, toisin kuin symbolistit. Teokseni hakevat ihmiselle sopivaa luontosuhdetta tänä päivänä. Etsin suhdetta itseni kautta, henkilökohtaisella tasolla, enkä väitä löytöjeni toimivan toisille. Etsin uudistavaa ja eettistä yhteyttä.

Akseli Gallen-Kallelan teoksen ”Murtunut honka” (Hansen, 2015, s.176) tapaan oman ”Metsänkehto” -teokseni keskeiset puuelementit ilmaisevat enemmän kuin luonnon kauneutta. Yksi rungoista on murtunut, mutta sen katkennut pinta muodostaa hampaat. Ne purevat luontotuhon aiheuttajaa. Teoksessani luonto on tuhon kohde, muttei voimaton uhri. Symbolismin ajan taiteilijat etsivät suoraa yhteyttä luontoon, nykypäivänä yhteyttä rakennetaan vastuun kautta. Minullakin on tapana korostaa ihmisen vastuuta luonnosta.

Suomalaiskansalliseksi mielletty maisema on korkealta paikalta avautuva laaja näkymä metsä- ja järvimaisemaan. Itäsuomalainen jylhä maisema edusti suomalaista voimaa ja tahtoa. Usein kuvastossa esiintyvä puu, mänty, murtunut honka, sai tuon aikakauden teoksissa poliittisen allegorisen roolin. Tyypillisesti maisema näyttää koskemattomalta erämaisemalta. Ihmisen läsnäolon voi havaita savuhaituvana pimenevässä illassa, veneenä rannalla, rakennusryhmänä kaukaisuudessa. (Lappeenrannan taidemuseo, 2016.)

Metsänkehdoissa ihmisen läsnäolon voi havaita maalauksen edessä lattialla olevista veistoksista kuten kaadetusta kannosta sekä irrallisista käsistä ja jaloista.

Metsämaalaus itsessään ottaa yhteyttä katsojaan asenteellaan. Rungot vääntyilevät, kasvavat kiemurrellen ja murtuvat, mutta eivät anna periksi.

Löydän yhteyksiä symbolismin tapaan mytologisoida naisen ja luonnon välistä suhdetta. Se, että naista kohdellaan samalla tavalla alistavasti ja toiseuttavasti kuin luontoa, on mielestäni yhteiskunnallinen ongelma, jota käsittelem teoksissani. Toivon symbolistien tapaan että maalaus välittää tunteen luonnon suuruudesta, luontokokemuksen synnyttämästä mielentilasta, mutta samalla herättää ajattelemaan vastuuta ja velvollisuutta.

Luontoa käsiteltiin aiheena monella tasolla. Symbolismista puhuttaessa aihe ei kuitenkaan koskaan tavoittele pelkän paikan, tai maiseman jäljentämistä. Taideteos nähtiin yleensä uskonnollisen, tai sielullisen pohdinnan paikkana, jossa luontoa ja ihmismielen tutkimattomuutta voitiin tarkastella. (Hansen, 2015, 166.)

Kun maalaan, koen tutkivani olemassaoloani ja syvempiä yhteyksiä. Maalatessani näen itseni ja reflektoin itseäni, parhaimmillaan vapautuneesti. Maalaus saattaa avata itsensä yllättäen, paljastaa asian mitä olen ollut jollain syvemmällä tasolla työostämässä. Joskus jopa katsojan kommentti avaa minulle sen, mitä olin taustalla ajatellut. Tämä on voinut olla esimerkiksi jokin poliittinen tilanne, jota olin pohtinut ja joka oli tietämättäni alkanut vaikuttaa työskentelyyni. Lontoon Slade School of Fine Arts:in maalausopinnoissani meitä kannustettiin juuri tällaiseen intuitiiviseen tekemiseen. Meidän tuli luottaa tekemiseen ja maalauksen syntyyn niin, että maalaus itsessään ohjasi tekemistä ilman luonnoksia, ilman lukitsevia etukäteissuunnitelmia. Analysointivaiheen tulisi olla vasta lopussa.

Maalatessa minulla on kaikki aikatasot käytössäni, tosin jopa itseltäni salatussa muodossa. Onko työskentelyssä sitten läsnä jotain suurta mystiikkaa? Koen, että teoksen syntyyn vaikuttanut tapahtumasarja vain paljastaa ajattelun ja taiteellisen työskentelyn kokemisen rakenteen. Toisaalta tietynlainen taikausko kuvantekemisen ja mystiikan välillä on ollut perheessäni läsnä aina. Isäni taikausko teki minuun vahvan vaikutuksen jo lapsena. Esimerkiksi kerran isä piirsi kuvan naapurin koirasta, mutta piirsikin sille rastit silmien päälle. Samalla viikolla koira kuoli ja isä oli vakuuttunut syyllisyydestään.

2.3 Materiaalista

Lopputyöni materiaalit ovat öljyväri kankaalle, keramiikka ja pahvi. Tekniikoiden yhdistely laajentaa kuvakieltä ja antaa mahdollisuuksia monikerroksiseen kerrontaan. Koen että teosteni sisältö, metsäteema, sopii tähän, koska metsäkin kasvaa, leviää ja kehittyy useaan eri suuntaan, kasvustomaisesti, monin eri osin ja omalakisoin yksityiskohdin. Tilaan laajalle levittyvä teos oli tavoitteenani. Moniosainen, eri kerroksiin levittyvä teos on helposti lähestyttävä myös lapsille. Ihmiset kokevat ja vastaanottavat asioita eri tavoin.

Pieniä veistoksia piti tarkastella läheltä, isoa maalausta kauempaa. Sain tästä positiivista palautetta. Teosta näyttelytilassa suojaava nauha tosin koettiin osaksi työtä ja tämän takia sain palautetta, että teos oli osin vaikeasti lähestyttävä.

Öljyvärimaalaus oli isoin osa kokonaisuutta. Sen tekemiseen kului eniten aikaa, ja suuren kankaan työstäminen oli haasteellista. E erityisen haastavaa oli työstää hentoja värejä, sillä niille sokeutui nopeasti. Myös muutoksille sokeutui. Silmiä piti lepuuttaa käymällä käytävällä, jotta pystyi näkemään, mitä teos kaipaisi seuraavaksi. Jokainen värimuutos oli raju, koska kyse oli niin hennosta työstämisestä.

Kesken työskentelyn isäni oli lähellä kuolla ja tämä vaikutti koko maalausprosessiin. Normaalisti olisin keskeyttänyt työt, mutta nyt valmistumisaikataulun takia oli pakko tehdä vastoin sitä, mikä olisi ollut luonnollista. Suru näkyy teoksessa, enkä mielelläni pala tuohon aikaan.

***Metsänkehto* tekovaiheessa. Kuvissa näkyy iso ero, kun maalia on lisätty, vaikka sävy on yhä haalea. Valokuva: Venla Ekebom, studiolla, 2022.**

Pienemmät teoskokonaisuuden osat, alppakaveistokset, olivat minulle ilon aihe. Niiden syntyyn sain mukaan leikkisyyden ja lämmön. Pienet veistokset ostettiin näyttelystä, mikä oli sinänsä iloinen asia, mutta itkin kuitenkin niistä luopumista. Veistoksiin ja maalauksiin luomani tunneside oli täysin erilainen, kuten niiden syntytapakin. Käsittelen veistoksissani ja maalauksissani erilaisia asioita, eri tavalla. Yritän mahduttaa maalaukseen kaiken mahdollisen ja vaadin sitä tehdessäni itseltäni enemmän. Olen kipuillut maalausten kanssa enemmän ja kauemmin. Veistos avautuu minulle leikkisämmin ja samalla siinä käsittelemäni asia on suppeampi. Pyrin yhä löytämään maalaukseen samanlaista lähestymistapaa kuin veistoksiini. Mietin usein **Tove Janssonia**, joka halusi olla maalari, mutta joka tunnetaan silti piirustuksistaan.

Alpakkamallit pihalla, pienten keramiikkaveistosten työstöä. Valokuva: Venla Ekebom, Kuvataideakatemia takapiha, Figuratiivisen kuvanveiston kurssi, 2021.

Metsänkehto -teoksen etualalla oleva rikkoutunut naisen syntyi vahingon kautta figuratiivisen kuvanveiston tunnilla. Yritin irroittaa tukirakennetta veistoksesta, mutta olin kiinnittänyt sen väärin ja jouduin rikkomaan keskiosan saadakseni teoksen irti. Tuntui rajulta hakata rikki veistos, johon olin ollut täysin tyytyväinen.

Venla Ekebon, ehjä nainen. Valokuva: Venla Ekebon, Kuvanveiston tilat, 2021.

Olin ajatellut tuhota koko veistoksen, kunnes huomasin rikkoutumisen tuoneen jotain lisää veistokseen. Veistos oli saanut syvyyttä ja kerroksellisuutta. Se ei ollut enää pelkkä tutkielma. Kun sain teoksen irti tukirakenteesta, katselin sitä pitkään ja päätin säilyttää sen sellaisenaan, sillä rikkoutumisesta huolimatta se pysyi pystyssä. Kun kurssi loppui, vein valmiit veistokset studiolleni. Laitoin rikkoutuneen naisen nojaamaan nelimetrisen metsämaalaukseeni ja huomasin niiden välille syntyneen yhteyden. Tämä yhteys on ekofeminismi, jonka mukaan sama vihollinen uhkaa ihmistä ja planeettaa. Terapeutti ja kirjailija **Harri Virtanen** kuvaa mielestäni tätä hyvin:

Maa koetaan feminiinisenä. Se on tiedostamattoman mielen symboli. Maskuliininen kulttuuri, patriarkaatti, on pelännyt feminiinistä ja siksi alistanut sen. Se on pelännyt luontoa ja tehnyt siitä raaka-ainevaraston. Se on pelännyt tiedostamatonta. Se on pelännyt naista. (Virtanen, 2022, 90.)

Metsänkehdon maalauksen juuristo kurottaa veistosnaista kohden, poimien hänet ylös, puolustautumaan. Luonto vahvistaa naista.

Venla Ekebon, rikkoutunut nainen. Valokuva: Venla Ekebon, Studiolla, 2022.

Maalaukseni puut ja kasvit syntyivät valokuvien pohjalta, joita olin kerännyt ensimmäisen koronavuoden 2020 aikana. Niihin aikoihin vietin paljon aikaa metsissä. Isäni oli sairastunut uudelleen syöpään ja sain sen vuoksi paljon paniikkikohtauksia. Terapeutini neuvoi minua menemään luontoon. Hän neuvoi pysähtymään, kuuntelemaan, koskettamaan ja haistelemaan metsää ja puita. Tämä vei huomion pois paniikista, mutta koin, että pelkoni silti seurasivat minua metsään pelottavan näköisinä puina. Metsässä oli silti rauhallisinta olla, sinne olen mennyt myös tätä opinnäytetyötä kirjoittaessani, silloin kun kirjoittaminen on tuntunut ylitsepääsemättömän vaikealta. Olen aina saanut metsästä uusia ideoita sekä mielenrauhaa.

Venla Ekebon, kuvakaappaus *Metsäotukset*-albumista.

2.4 Studiopäiväkirja 15.–2.3.2022

Työni eteni omatoimisen työskentelyn kautta, mutta olin myös aktiivinen palautteen ja kommenttien suhteen. Koin, että kollegoilta ja ohjaajilta saatu moniääninen palaute oli kiinnostavaa. Omaan tekemiseen luottaminen vahvistui, kun en ollut riippuvainen vain yhden henkilön palautteesta. Työstin Project Roomin ja Kuva/Tilan näyttelyitä yhtä aikaa. En ollut heti varma mitkä työt tulisivat osaksi mitään kokonaisuutta. Tämä selkeni työskentelyn edetessä. Seuraavassa otteita aina työpäivän päätteeksi kirjoittamastani työskentelypäiväkirjasta ajalta 15.2.–2.3.2023.

Tiistai 15.2.

10–11 **Eeva Peuran** studiovisiitti. Toinen kolmesta ohjaustunnista. Pohdimme Project Roomin ripustusta. Eeva ehdotti että en sittenkään laittaisi paperille maalattuja teoksia kehyksiin.

12–13 **Sigrid Sandströmin** studiovisiitti. Sigrid oli sitä mieltä että iso nelimetrisen teokseni kerkeää hyvin Kuvan Kevääseen, sillä hänen mielestään se on jo melkein valmis. Hämmennyin tästä täysin ja aloin katsoa teosta uusin silmin. Sigrid kehotti kokeilemaan pienten maalausten liittämistä ison teoksen päälle, esim. neuloilla.

Venla Ekebon, pienten maalausten liittämistä ison teoksen päälle, studiolla 2022.
Valokuva: Venla Ekebon.

Keskiviikko 16.2.

Viime viikolla **Hanna Westerberg** ehdotti että torakkamaalauksen taustaa tummennettaisiin, jotta hahmo hehkuisi ja tulisi paremmin esille taustasta. Aloitin aamun tummentamalla maalauksen taustan ja siitä seurasi ilokseni juuri tämä efekti. Seuraavaksi kokeilin laittaa pieniä teoksia neuloilla ison teoksen päälle, mutta olin epävarma lopputuloksesta. Lähetin kuvat teoksesta ystävälleni **Tereza Horacekille**, sillä luotan hänen mielipiteeseensä. Lisäsin myös lisää haaleita sävyjä teokseen.

Torstai 17.2.

Tereza vastasi että hänen mielestään pienet teokset voisivat toimia, mutta jäin yhä pohtimaan tätä. Pidin taukoa teoksen katsomisesta, että saisin ongelmaan ratkaisun.

Perjantai 18.2.

Olin yhä epävarma pienistä teoksista ison maalauksen päällä, mutta lisäilin taas haaleita sävyjä teokseen. Tuli sellainen olo, että saatoin ylityöstää maalausta, joten lähdin kotiin. Kotona tein foam claysta veistoksen joka tulee Project Roomiin.

Maanantai 21.2.

Hain vihdoin kuvanveiston puolelta uunista tulleet veistokseni ja olin aluksi tyytymätön niihin. Lumimyrskyn takia jäin koululle seitsemään asti ja sain tässä ajassa idean tehdä vesivärimaalauksia. Niitä syntyi yllättävän nopeaan tahtiin ja pian niitä oli jo viisi, joista neljään olin niin tyytyväinen että ne pääsevät ehkä Project Roomiin. Maalasin vesiväreillä savityön pintaa huvikseni, mutta yhtäkkiä se alkoikin näyttää hyvältä ja innostuin siitä. Tein vielä nopean öljyvärityön paperille ja siihenkin olin erittäin tyytyväinen. Lähdin iloisena, mutta väsyneenä ja nälkäisenä harppomaan lumihangessa kotiin.

Tiistai 22.2.

Pyysin **Kaisla Kyyhkystä** tulemaan studioviisitille, sillä halusin hänen mielipiteensä pienistä maalauksista ison maalauksen päällä. Kaislan mielestä teokset eivät sopineet ison maalauksen päälle, koska ne olivat kulmikkaita. Kaislan kommentista sain idean lisätä reunoihin pahvista leikattuja perhosia ja pidimme molemmat tästä asetelmasta paljon enemmän.

Keskiviikko 23.2.

Äiti toi studiolleni isoja metallisia rinkuloita, joita oli dyykannut minulle roskalavalta sekä siimaa veistosten ripustusta varten. Rinkuloiden avulla tulen ripustamaan foam clay -veistoksia Project Roomin black boxin katosta. Pohdimme ripustuksen toteutusta. (Kuvan värikkäät foam clay teokset tulevat leijumaan ilmassa siiman ja metallirinkuloiden avulla)

Torstai 24.2.

Hiihtolomalla. Piirsin laskettelukeskuksessa rinteitä ja laskettelihoita, oli hauskaa tutkia liikettä.

Maanantai 28.2.

Jenni Rope on minun parini maisteriseminaarissa, joten hän tuli studiolleni kirjottamaan muistiinpanoja teoksistani. Jenni keksi että Kuvan Kevääseen tulevaan kantoveistokseeni voisi laittaa sinistä vettä sisälle, ja innostuin tästä ideasta erittäin paljon. Jenni antoi myös hyviä vinkkejä isoon maalaukseen, ja visiitin jälkeen tein nämä muutokset.

Keskiviikko 2.3.

Menin katsomaan Jenni Ropen ja **Valo Vairion** näyttelyn Project Roomiin ja kirjoitin Jennin teoksista muistiinpanoja maisteriseminaaria varten. Pääsin myös katsomaan uutta seinää, joka tulee muuttamaan minun näyttelyn ripustusta.

Loppukeväästä teoskokonaisuudet valmistuivat ja minulle selkeni, kumpaan näyttelyyn mikäkin teos kuului.

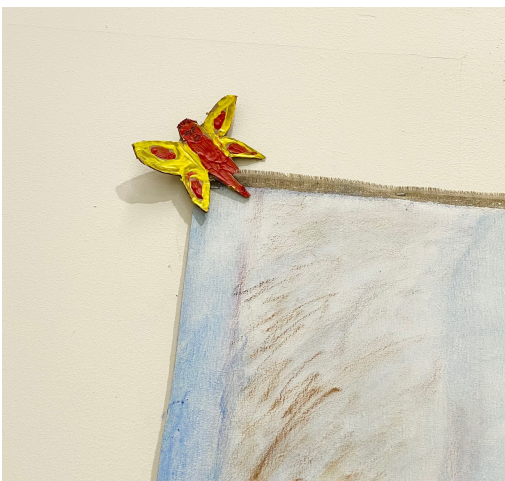
Kuvan Keväässä särkynyt naisaiheinen keramiikkaveistos suuren metsämaalauksen eteen asetettuna avasi osien välisen vuoropuhelun ja ohjasi työn sen lopulliseen kokonaisuuteen. Särkynyt metsä ja murtunut nainen toivat mielestäni esiin luonnon ja naissukupuolen alisteisen ja riistetyn aseman.

Asetin maalauksen eteen lattialle tämän lisäksi onton kantoveistoksen sekä siniset alpakkaveistokset. Kannon sisään asetin sinisen silkkikankaan ”vedeksi” ja sen päälle massasta tehdyn vaaleanpunaisen kruunun. Kokonaisuus oli mielestäni tarpeeksi avoin, jotta siihen pystyi halutessaan heijastamaan erilaisia tulkintoja.

**Venla Ekebom, Lähikuva kruunusta kannon sisällä, *Metsänkehto* teoskokonaisuus.
Valokuva: Venla Ekebom, Kuva/Tila, 2022.**

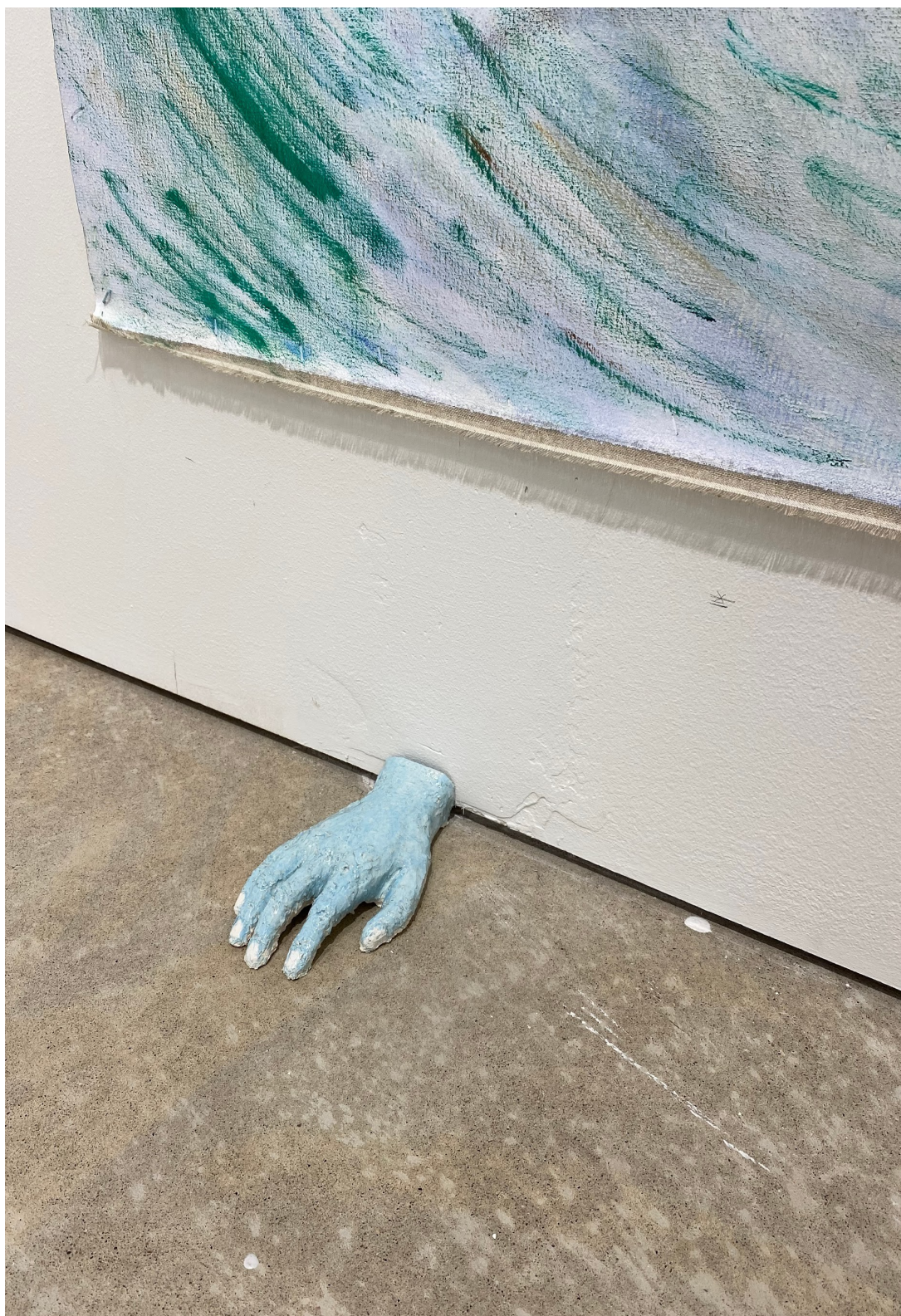
Project Roomissa luomaani outo satumetsä jatkoi kasvuaan Kuvan Keväessä. Päätin ottaa Project Roomissa lennelleet pahviset perhoset mukaan Kuvan Kevään ripustukseen, niin että ne ikään kuin kantaisivat suurta maalausta.

***Perhonen I* ja *Perhonen II*, akryylimaali pahville, lähikuvat teoskokonaisuudesta *Metsänkehto*. Valokuva: Venla Ekebom, Kuvan Kevät 2022.**

Jatkoin maalausta vielä ripustuksen jälkeen. Pyysin ensin **Pirkko Rantatorikan** paikalle katsomaan ja antamaan mielipiteensä kokonaisuudesta. Tämän jälkeen maalasin teokseen lisää varjoja ja vahvistin joitain viivoja. Veistosten sommitteluun pyysin mielipiteitä Pirkko Rantatorikalta, Sigrid Sandströmiltä ja **Harri Monnilta**. Pohdin, miten tilan muuttuminen studiosta galleriaan vaikutti kokonaisuuteen, miten teos otti ison tilan, valaistuksen ja ympäröivät muut teokset huomioon. Lisäsin kokoaisuuteen mukaan kolme pientä keramiikkaveistosta. Olisin halunnut sommitella keramiikkaveistoksia laajemmalle galleriatilaan, ulommas maalauksesta, mutta ne olisivat olleet riskissä jäädä näyttelyvieraiden jalkoihin.

**Yksityiskohtia *Metsänkehto* teoksesta,
valokuvaaja: Venla Ekebom, Kuvan Kevät 2022.**

Käsi

Jalka

Alpakka I

Alpakka II

2.5 Palautetta

Teoksestani otettu kuva toimi suurena aloituskuvana Kuvan Kevään näyttelystä kertovassa jutussa Helsingin Sanomien paperilehdessä (Mononen, 14.5.2022). Myös Kunstkritikk (Hirvi-Ijäs, 11.05.2022) nosti teokseni esiin artikkelissaan:

Några målare väcker min nyfikenhet genom sina helhetsgrepp som går utöver ytan. Venla Ekebom målar i skir luftighet, en pastellfärgad värld i stora gester. På golvet framför målningen står en rad små fragmentariska keramiska figurer som om de lösgjort sig ur dukens yta.

Artikkelin kirjoittaja **Maria Hirvi-Ijäs** oli tavoittanut artikkelissa pyrkimykseni luoda kokonaistaideteos, joka tulisi ulos maalauksen maailmasta.

Suomen taideyhdistys ja Suomen ylioppilaiden taideyhdistys ostivat pienet keramiikkaveistokset. Teoskokonaisuus oli koettu monitasoiseksi ja lähestyttäväksi. Katsojien palautteen mukaan olin myös kyennyt säilyttämään teoksessa keveyden ja ilmavuuden, vaikka työhön sisältyi vakavia kokemuksia ja särkyneitä osia.

Mihin olen matkalla

Lopputyön tekemisen aikana luontokäsitykseni merkitys selkeytyi ja vahvistui. Pienet veistokset ohjasivat työskentelyäni kohti kolmiulotteisempaa ilmaisua. Siirryin keramiikan ja Foam Clayn jälkeen tekemään luontoaiheisia pronssiveistoksia. Pronssi on mielestäni materiaalina siinä suhteessa ekologista, että sen voi palauttaa käyttöpronssiksi. Aihemaailmani vaatii minua myös tekemään jatkuvasti tietoisia materiaali- ja menetelmävalintoja. Pronssiteoksissa jatkuu ympäristösuhteeni ja luonon itseisarvon merkityksen käsittely. Lopputyön jälkeen syntyneessä *Pronssimetsä* -sarjassa on nyt jo 13 veistosta. Tämä ydinräjähdyksessä mutatoitunut metsän kansa elää itsensä näköistä elämää meistä huolimatta, jäljelle jääneinä selviytyjinä.

LÄHTEET

Annola, Erja ja Kokkonen, Maija-Leena. 2021. *Luonto kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukena*. Laurea Journal. <https://journal.laurea.fi/luonto-kokonaisvaltaisen-hyvinvoinnin-tukena-nakemyksia-sosiaali-ja-terveysalan-koulutukseen/>) (haettu 28.12.2023)

Denes, Agnes. Kotisivu. *Tree Mountain* -ympäristöteos. <http://www.agnesdenesstudio.com/works4.html> (Haettu 18.1.2024)

Närhinen, Tuula, 2020. *The Baltic Sea Plastique-installatio*. Kotisivu. <https://www.tuulanarhinen.net/artworks/baltplast.html> (haettu 18.1.2024)

Määttänen, Vilma. Kotisivu. <https://vilmamaattanen.com/441706852> (haettu 18.1.2024)

Mediatyöryhmä, Veriprikaati, 2021. Elokapinan veriprikaatti kulkee Helsingin keskustassa tänään lauantaina. Pressitiedote 02.10.2021. Elokapina. <https://elokapina.fi/sv/news/press-release/2021/10/02/veriprikaati/> (haettu 28.12.2023)

Karjalainen, Tuula. 2021. Outi Heiskanen - *Taiteilija kuin shamaani*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Siltala

Virtanen, Harri. 2022. *Trauma ja luonto, eli kuinka selviytyä ekoahdistuksesta*. Helsinki: SKS kirjat.

Kivi, Jussi. 2010. *Kaunotaiteellinen eräretkeilyopas*. Helsinki: Kustannus Oy Taide – Kuvataideakatemia.

Hannula, Mika. 2015. *Maalauksesta – esseitä ja keskusteluja*. Helsinki: Parvs Publishing

Vibeke Waallann Hansen, Timo Huusko, Anna Luhtala, Marianne Yvenes. 2015. *Mielikuvituksen voima, The Magic North*. Helsinki: Kansallisgalleria / Ateneumin taidemuseo.

Luhtala, Anna ym. 2015. *Mielikuvituksen voima, The Magic North, Helsinki:*

Kansallisgalleria / Ateneumin taidemuseo. Valokuva: Petri Virtanen.

Lappeenrannan taidemuseo. 2016. *IHANA MAISEMA*

– *maisemamaalauksia Lappeenrannan taidemuseon kokoelmista.* Pressitiedote.

[https://www.epressi.com/tiedotteet/koulutus/ihana-maisema-maisemamaalauksia-lappeenrannan-taidemuseon-kokoelmista-nayttely-avautuu-lappeenrannan-
taidemuseossa.html](https://www.epressi.com/tiedotteet/koulutus/ihana-maisema-maisemamaalauksia-lappeenrannan-taidemuseon-kokoelmista-nayttely-avautuu-lappeenrannan-taidemuseossa.html) (haettu 13.1.2024)

Virtanen, Harri. 2022. *Trauma ja Luonto: Eli kuinka selviytyä ekoahdistuksesta.* Helsinki: SKS Kirjat-kustantamo.

Mononen, Sini. 2022. *Kuvan kevät kiipeää kattoterassille ja vintille.* Helsingin Sanomat 14.5.2022. s.B8

Hirvi-Ijäs, Maria. 2022. *Kunstkritikk. Bildkonstakademin i Helsingfors i ny fas.*

<https://kunstkritikk.se/frihet-och-utveckling/> (haettu 13.1.2024)

KUVAT

Ekebom, Venla. 2021. Teos työvaiheessa. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2022. *Metsänkehto* -teoskokonaisuus Kuva/Tilassa. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2022. *Emotional Vampires* öljyvärimaalaus Project Roomissa. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2022. *Metsänkehto* tekovaiheessa studiolla. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2022. *Metsänkehto* tekovaiheessa studiolla. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2021. Alpakkamallit Kuvataideakatemia takapihalla. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2021. Alpakkamallit Kuvataideakatemia takapihalla. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2021. Ehjä nainen. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2021. Rikkoutunut nainen. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2022. Kuvakaappaus *Metsäotukset*-albumista. Kuvakaappaus: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2021. Pienten maalausten liittämistä ison teoksen päälle studiolla. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2021. Pienten maalausten liittämistä ison teoksen päälle studiolla. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2022. Lähikuva kruunusta kannon sisällä *Metsänkehto*-teoskokonaisuudesta lopputyönäyttelyssä. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2022. *Perhonen I* ja *Perhonen II*, lähikuvat teoskokonaisuudesta

Metsänkehto. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2022. *Käsi*, lähikuva teoskokonaisuudesta *Metsänkehto*, Kuvan Kevät.
Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2022. *Jalka*, lähikuva teoskokonaisuudesta *Metsänkehto*, Kuvan Kevät.
Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2022. *Alpakka I*, lähikuva teoskokonaisuudesta *Metsänkehto*, Kuvan Kevät. Valokuva: Venla Ekebom.

Ekebom, Venla. 2022. *Alpakka II*, lähikuva teoskokonaisuudesta *Metsänkehto*, Kuvan Kevät. Valokuva: Venla Ekebom.